

РЕШЕНИЕ

№ 211

гр. Сливен, 28.09.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – СЛИВЕН, ПЪРВИ ВЪЗЗИВЕН ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ, в публично заседание на двадесети септември през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Надежда Н. Янакиева
Членове: Мартин Цв. Сандулов
Гергана Огн. Симеонова

при участието на секретаря Радост Д. Гърдева
като разгледа докладваното от Мартин Цв. Сандулов Въззивно гражданско дело № 20232200500278 по описа за 2023 година

Производството е въззивно и се движи по реда на чл. 258 и сл. от ГПК.

Обжалвано е решение № 157/04.07.2023 г. по г.д. № 980/2022 г. по описа на Районен съд - Н. З., с което е отхвърлен предявеният от М. Т. С. ЕГН *****, с постоянен адрес: гр.Н. З., ул."Б. М." №** против Българско Национално Радио, ЕИК *****, с адрес: гр.София 1040, бул.,„Драган Цанков", № 4, представлявано от М. К. М. - Генерален директор иск по чл.45 от ззд във връзка с чл.52 от ЗЗД, с който да бъде осъден да заплати неимуществени вреди от неправомерно увреждане в размер на 5000 /пет хиляди/ лева, като неоснователен и недоказан и е осъден ищецът да заплати разноски.

Подадена е въззивна жалба от ищецът, в която се твърди, че решението е неправилно, необосновано, произнесено при съществени нарушения на съдопроизводствените правила. На 07.04.2022 г. БНР разпространило в ефир и публикувало на интернет страницата си статия със заглавие „Потвърдиха присъдата на двама братя от Сливен държали нерегистрирани паметници на културата". Било цитирано името, фамилията, града, в който живее ищецът, както и това, че от дома му са иззети предмети на обща стойност от 660000 /шестстотин и шестдесет хиляди/лева. В отговора на исковата молба Д. Д., член на управителния съвет на БНР твърди, че БНР е цитирало точно прессъобщение на Апелативен съд - Бургас, прилагайки разпечатка от прессъобщението като доказателствен материал. От нея е видно, че става въпрос не за 660 000 /шестстотин и шестдесет хиляди/ лева, а за 660 /шестстотин и шестдесет/ лева. Оказало се, че БНР е изменило и цитирало некоректно и

неточно прессъобщението на Апелативен съд - Бургас, увеличавайки стойността на извършеното „престъпно посегателство" 1000 пъти. Търсейки ненужна сензационност БНР си позволило да манипулира официално прессъобщение на български съд.

Разпространяването в ефир и онлайн на фалшива новина подвело и въвело в заблуждение обществото. В чл. 10, ал. 1 на ЗРТ законодателят посочил, че „при осъществяване на своята дейност доставчиците на медийни услуги се ръководят от следните принципи... т. 4 защита на личната неприкосновеност на гражданите". БНР със своята фалшива новина разпространена в ефир нарушило съществено баланса между личната му неприкосновеност и защитата на обществен интерес. БНР умишлено е целяло да постигне дадения резултат или деянието е извършено поради непредпазливост. Непредпазливостта предполага вина предвид факта на противоправния резултат. Причинно-следствената връзка между деянието и поведението на БНР и нанесените му неимуществени вреди е повече от ясна при цитирането на името и фамилията му в ефир и онлайн. На следващо място се излагат доводи, че извършените от ответника процесуални действия са осъществени от лица без представителна власт. В обобщение се иска да се отмени решението и да се постанови ново, с което да се уважи претенцията.

В срока по чл.263 от ГПК е подаден писмен отговор на жалбата, в който се поддържа, че тя е неоснователна. Видно от представеното към исковата молба копие на присъда № 5/22.04.2021 г., постановена от Сливенски окръжен съд, по НОХД № 601/2019 г. по описа на съда е, че съдебният състав признава подсъдимия М. Т. С. за виновен в това, че на 23.03.2018 г. в гр. Н. З., в жилище на адрес: ул. „П. Б." № **, държал повече от три археологически обекта по смисъла на чл. 146, ал. 1 от Закона за културното наследство, които не са идентифицирани и регистрирани по съответния ред.

Следователно, вината на С. е доказана в наказателния процес и в случая не може да става въпрос за разгласяване на неверни и/или клеветнически обстоятелства, от които да произтичат каквито и да било неблагоприятни последици.

Статия със заглавие „Потвърдиха присъдата на братя от Сливен, държали нерегистрирани паметници на културата" се основава на официално прессъобщение на Апелативен съд Бургас, публикувано на официалната страница на съда на 07.04.2022 г. Статията съдържа минимални корекции спрямо прессъобщението, с цел съкращаване, които не променят по никакъв начин неговия смисъл и изнесените в него данни.

В цитираното по-горе прессъобщение се съдържа информация, че: „Върховният касационен съд остави в сила решение на Бургаския апелативен съд, с което е потвърдена присъда на двама братя от гр. Сливен, всеки от които държал повече от три археологически паметници на културата, нерегистрирани по съответния законен ред. Подсъдимите П. и М. С.и са признати за виновни в това, че на 23.03.2018 г., в жилища в гр. Н. З., държали повече от три археологически обекта, представляващи движими културни ценности /престъпление по чл. 278, ал. 6 от НК от периодите Праистория, Античност, Средновековие и Възраждане. В случая не става въпрос за непозволено увреждане, а за информация относно потвърдено от Върховния касационен съд решение на Апелативен съд Бургас, която се свежда до знанието

на обществеността, с оглед мисията на радиото да информира гражданите за събития от обществения живот на Република България.

В случая, вината на ищеца е доказана с доказателствените средства, предвидени в наказателния процес. Обединяващият елемент на всички останали, за да е налице фактическия състав на непозволеното увреждане, е причинната връзка. Тя не се предполага, а следва да се докаже от увредения. За да се установи наличието на противоправно деяние е необходимо да е нарушено нормативно установено задължение. С разпоредбите на чл. 39-41 от Конституцията на Република България се уреждат права и свободи на гражданите, всяко от които е конституционно гарантирано и се ползва с еднаква тежест спрямо останалите. Възможната колизия на прокламирани права - в случая между свободата на словото от една страна и засягане, чрез упражняването ѝ на правата и доброто име на гражданите, от друга страна, е уредена с чл. 39, ал. 2 и чл. 41, ал. 2 от Конституцията на Република България. С посочените разпоредби изрично е предвидено, че свободата на словото не е абсолютна, а се разпростира до пределите, след които вече се засягат други конституционно защитени ценности, каквито са правата и доброто име на гражданите. Прокламираната с чл. 40, ал. 1 от Конституцията на Република България свобода на печата и другите средства за масова информация е свързана с правото на личността и на социалната общност да бъдат информирани по представляващи интерес въпроси. Въпреки това нейното съдържание не включва предоставена възможност за разпространяване на неверни данни, нито на данни с негативен подтекст, засягащи лични граждански и човешки права. Въпросът за баланса на посочените конституционно защитени ценности се решава конкретно въз основа на обстоятелствата на всеки отделен случай /в този смисъл има постановена трайна и непротиворечива съдебна практика на ВКС/. За преценка основателността на исковата претенция съдът следва да съобрази доводите, дадени с Решение № 85 от 23.03.2012 г. по гр. д. № 1486/2011 г., Гражданска колегия, IV Гражданско отделение на ВКС относно разграничение на изнесената информация като факт или мнение. При спор за причинени вреди от изнесена в публичното пространство информация, съдът е длъжен да съобрази, че на проверка за истинност подлежат фактическите твърдения, те могат да ангажират деликтната отговорност на разпространилото ги лице, само ако са неверни и позорят адресата, какъвто не е настоящият случай. Оценките (мненията) не подлежат на проверка за вярност, тъй като не представляват конкретни факти от обективната действителност. Те могат да ангажират отговорност, само ако представляват обида. С публикуваната статия БНР и по-конкретно Районна радиостанция „Радио Бургас“ представя данни, за да гарантира правото на информация на обществеността и за да изпълни основната си мисия в качеството на обществен доставчик на радиоуслуги. Принципът е закрепен в разпоредбата на чл. 10, ал. 1, т. 2 от Закона за радиото и телевизията, който е основният нормативен акт, уреждащ статута на доставчиците на медийни услуги. Гарантирайки правото на информация, БНР осъществява дейността си законосъобразно, защото в противен случай би се стигнало до нарушение на разпоредбите относно принципите за осъществяване на дейността на радио и телевизионните оператори, което е предпоставка за реализиране на състава по чл. 67, ал. 1, т. 2 ЗРТ. Твърдението за претърпени вреди не е подкрепено с каквито и да било доказателства,

както и не е посочено в какво точно се изразяват същите, каквито биха представлявали претърпени болки и/или страдания от ищеца. Излагат се подробни контрааргументи на инвокираните в жалбата твърдения и в обобщение се иска да се потвърди решението. Претендират се разноси.

В с.з. въззивникът се явява лично и поддържа жалбата.

За въззиваемата страна се явяват представители по пълномощие, които оспорват основателността на подадената жалба.

Въззивният съд намира въззивната жалба за допустима, отговаряща на изискванията на чл. 260 и чл. 261 от ГПК, същата е подадена в срок, от процесуално легитимиран субект, имащ интерес от обжалването, чрез постановилия атакувания акт съд.

При извършване на служебна проверка по реда на чл. 269 от ГПК настоящата инстанция констатира, че обжалваното съдебно решение е валидно, и с оглед обхвата на обжалването – и допустимо.

При извършване на въззивния контрол за законосъобразност и правилност върху първоинстанционното решение, в рамките, поставени от въззивната жалба, настоящата инстанция, след преценка на събраните пред РС доказателства и тези пред настоящата инстанция, намира, че обжалваното решение принципно е правилно, поради което следва да бъде потвърдено.

Този състав счита, че формираната от първоинстанционния съд фактическа обстановка, така както е изложена в мотивите на решението, е пълна, правилна и кореспондираща с доказателствения материал, и с оглед разпоредбата на чл. 272 от ГПК, **ПРЕПРАЩА** своята към нея.

Няма спор по фактите.

Най-напред следва да се посочи, че съдът не е обвързан от правната квалификация, посочена от ищеца, нито дори от правното основание, което той е избрал да назове, ако то не отговаря на изложените твърдения. Правното основание на един иск се извлича не само от петитума, а и от съдържанието на обстоятелствената част на исковата молба, описваща характера на правото и по какъв начин то е засегнато. Доколкото тя е пълна и ясна – съдът сам определя коя точно е правната хипотеза, в която се вмести спорното правоотношение, а оттам – дава и конкретната правна квалификация на иска. Накратко - определянето на правното основание е дейност на съда, която се извършва въз основа на изложените в исковата молба обстоятелства и с оглед заявеното искане.

Така, в случая, от изложеното в исковата молба е видно, че релевираните факти следва да бъдат субсумирани под правната норма на чл. 49 от ЗЗД във връзка с общия състав на деликта по чл. 45 от ЗЗД. Макар ищецът да е поискал от РС искът да бъде разгледан по реда на чл. 4 от ЗОДОВ, въззивният съд също намира за неприложим този специален ред, тъй като ответникът не е от пасивно легитимираните лица, лимитативно посочени от закона да отговарят по искове за обезщетения за вреди. Ответникът нито е правозащитен орган, нито е

орган на държавната администрация, поради което деликтната му отговорност следва да се осъществи по общия ред, регламентиран в ЗЗД.

Първостепенният съд е квалифицирал наведените фактически обстоятелства като претенция по чл. 45 от ЗЗД, но доколкото ответникът е юридическо лице, правилната квалификация на иска е такава по чл. 49 вр. чл. 45 от ЗЗД. Това е така, понеже отговорността на юридическите лица е с идентичен фактически състав на общия по чл. 45 от ЗЗД, но при отклонение относно опосредяването на отговорността на носителя ѝ, чрез пораждаването ѝ заради действия на други, физически лица, на които е било възложено от отговарящия субект, извършването на определена работа, при и по повод на която са причинени вредите. Затова тя има характер на обективна, безвиновна и гаранционно-обезпечителна – субектът ѝ отговаря за виновно поведение на друго лице, без самият той да е носител на вина в юридическия смисъл.

Поради това въззивната инстанция дава вярната правна квалификация на предявения иск и доколкото фактическите обстоятелства, които подлежат на изясняване, както относно претенция по чл. 45 от ЗЗД, така и относно такава по чл. 49 от ЗЗД, са по принцип идентични, тъй като в основата си двете имат един и същ облигационен източник – деликт, то и правнозначимите факти са тъждествени и не се налага даване на допълнителни указания на страните и събиране на други, различни доказателствени средства.

Що се отнася до твърдяните процесуални нарушения, във връзка с представителната власт на пълномощниците на ответника, настоящият въззивен състав не намира такива да са допуснати от първоинстанционния съд. Всички документи, приети от съда, както и представителството на страната в о.с.з., са подадени и осъществени от надлежно упълномощени процесуални представители, или от такива по закон, действията, във връзка с представянето на пълномощните са извършени по предвидения от ГПК ред, съответно – действията от пълномощниците са валидни, а тези на съда - законосъобразни.

По начало, за да се ангажира гражданската недоговорна отговорност за непозволено увреждане на ответника, като юридическо лице, следва да се установи едновременно наличие на всички, само обективни елементи на сложния фактически състав на деликта, въведени в хипотезата на чл. 49 от ЗЗД, а именно – деяние – действие или бездействие, вреда, причинна връзка между тях, противоправност на деянието и авторство на лице, на което е възложена определена работа, като вината на последното се презумира.

Вярно е, че действителната стойност на вещите, предмет на престъпното посегателство, съгласно влязлата в сила присъда, е в размер на 660, 00 лв., а посочената стойност в процесната публикация е 660 000 лв., но това обстоятелство, само по себе си не променя същността на изнесенния факт – **признаването за виновен на ищеца М. С. за извършено престъпление по чл. 278 ал. 6 от НК**. Именно това е фактът, разгласен от ответника, и той отговаря на действителното правно положение. Стойността на вещите, предмет на престъплението, **не са характеристика на престъпното деяние**, а са релевантни единствено за определяне на неговата тежест, съобразно предвидените в НК състави, а оттам – и на размера на наказанието. И това е така доколкото в хипотезите на чл.278 от НК не е

предвиден по тежък състав на деянието с оглед стойността на предмета на престъплението, а само с оглед на неговата характеристика като национално богатство и броя на археологическите обекти.

Освен това, в тежест на ищеца е да докаже претърпяването на конкретна вреда – нейното презумиране не е предвидено в нормите, уреждащи деликтното правоотношение по ЗЗД – но никакви доказателства не са посочени от него и събрани надлежно от съда в подкрепа на твърденията му. Не се установява по никакъв начин вид, форма, степен, тежест или продължителност на някакво претърпяно страдание, респективно – причинната му връзка с действието на ответника, чрез съответния му служител – публикуване на цитираната информация. Още повече, че дори да бе установено търпене на негативни емоции от страна на ответника, в резултат на публикацията, както той твърди в исковата молба, то тя разгласява един верен факт – влизане в сила на осъдителна присъда за извършено престъпление, и ищецът е носил доказателствената тежест да убеди съда кои именно отрицателни преживявания са породени от погрешното изписване на числото, даващо имуществен израз на несъмнено извършеното от него престъпление. От една страна самият той притежава субективното знание за този размер, а от друга – няма доказателства, че „обществеността“ по принцип, или конкретни трети лица, са повлияни в отношението си към него не от факта на извършване на престъплението, а именно от факта на цитираната стойност на предмета на посегателството.

Така липсват основни елементи от фактическия състав на деликта – вреда и пряка причинна връзка с действията на ответника. Що се отнася да тяхната противоправност и вината на натовареното от ответника лице да го извърши – следва да се посочи, че нарушението на задължението по чл. 17, ал. 5 от ЗРТ за недопускане на изменения при цитиране на документи е формално, резултат на небрежност и по никакъв начин не се установява твърденият от ищеца умисъл за увреждане. Цитирането на имената на подсъдимите не влиза в противоречие със законови норми, а хармонира с правото на обективна информираност на гражданите, тъй като извършването на престъпление по чл. 278 от НК, установено с влязла в сила присъда, не представлява класифицирана информация.

Както е прието в теорията понятието „журналистически цели“ не е дефинирано от законодателя, но е подробно разглеждано и тълкувано в съдебната практика. Същественото за журналистическата дейност е събирането, анализирането, интерпретирането и разпространяването чрез средствата за масова информация на актуална и обществено значима информация. Всяка журналистическа дейност е проява на свободата на словото в правовата държава. Ограничаване свободата на изразяване и информация е допустимо само в рамките на необходимото в едно демократично общество съгласно чл. 10, § 2 от Европейската конвенция за защита правата на човека и основните свободи. По своята същност журналистическата дейност изисква разпространяване на информация по въпроси от обществен интерес. Публикуването на информация на интернет страницата на медията представлява нейното публично оповестяване. Публичното разпространяване на информация за тези цели е журналистическа дейност, тъй като самият факт на

разпространение е изява на мнение, становище, възглед, преценка на публичната информация и значението ѝ за интересите на обществото. За да се обработва информация за целите на журналистическата дейност, информацията трябва да касае въпроси относно ценности, които с оглед на засегнатите отношения са действително обществено важни.

Една от основните функции на наказателната репресия на държавата по отношение на обществото като цяло е именно постигането на генералната превенция, която има предупредително-възпираща и общовъзпитателна цел – да въздейства върху гражданите да не вършат престъпления. Несъмнено разпространяването на информация, свързана с извършването на престъпления, обуславя журналистическа дейност съгласно изложените по-горе мотиви. Медиите и в частност журналистите са призвани да осигуряват прозрачност и информираност на гражданите, като по този начин способстват за защитата на обществения интерес. С оглед установеното, обработването на личните данни следва да се разгледа през призмата на обработването за журналистически цели и правото на свобода на изразяване и информация. В този смисъл са неоснователни наведените доводи за неправомерно ползване на лични данни.

В обобщение предявеният иск е неоснователен и правилно е отхвърлен

Въззиваемата страна е претендирала разноски и такива следва да бъдат присъдени съобразно чл.25 ал.1 от Наредбата за заплащане на правната помощ в размер на сумата от 360 лева представляваща юрисконсултско възнаграждение за тази инстанция.

Ръководен от гореизложеното съдът

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение № 157/04.07.2023 г. по г.д. № 980/2022 г. по описа на Районен съд - Н. З..

ОСЪЖДА М. Т. С. ЕГН *****, с постоянен адрес: гр.Н. З., ул."Б. М." №** да заплати на Българско Национално Радио, ЕИК *****, с адрес: гр.София 1040, бул.,„Драган Цанков", № 4, представлявано от М. К. М. - генерален директор сумата от 360 /триста и шестдесет/ лева представляваща юрисконсултско възнаграждение за тази инстанция.

Решението не подлежи на обжалване.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____